

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/154/2015
Identifikačné číslo spisu: 6014201057
Dátum vydania rozhodnutia: 28.06.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:6014201057.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členov senátu Mgr. Viliama Pohančenika a JUDr. Viery Nevedelovej, v právnej veci navrhovateľky: O. L., nar. XX.XX.XXXX, E. XX, R. R., zastúpená: JUDr. Ondrej Krempaský, advokát, Račianska 66, Bratislava, proti odporcovi: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ulica 29. augusta 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č. XXX XXX XXXX X zo dňa 16.06.2014 v spojení s rozhodnutím odporcu č. XXX XXX XXXX X zo dňa 11.07.2014 o starobnom dôchodku, o odvolaní odporcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 20Sd/22/2014-51, 20Sd/242/2014 zo dňa 18.02.2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 20Sd/22/2014-51, 20Sd/242/2014 zo dňa 18.02.2015 p o t v r d z u j e .

Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľke náhradu trov odvolacieho konania pozostávajúcu z trov právneho zastúpenia vo výške 87,50 eur na účet jej právneho zástupcu v lehote 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Odôvodnenie

Krajský súd v Banskej Bystrici napadnutým rozsudkom č. k. 20Sd/22/2014-51, 20Sd/242/2014 zo dňa 18.02.2015 podľa § 250l ods. 2 a § 250j ods. 2 písm. a) O.s.p. zrušil napadnuté rozhodnutie odporcu č. XXX XXX XXXX zo dňa 16.06.2014 v spojení s rozhodnutím odporcu č. XXX XXX XXXX X zo dňa 11.07.2014 (ďalej aj len „napadnuté rozhodnutia odporcu“) o zamietnutí žiadosti navrhovateľky o priznanie starobného dôchodku zo dňa 16.02.2014 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Odporcovi uložil povinnosť nahradiť navrhovateľke trovy právneho zastúpenia vo výške 303,24 eur do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Odporca vo svojich napadnutých rozhodnutiach uviedol, že poistenc má nárok na starobný dôchodok podľa § 65 ods. 1 a 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 555/2007 Z. z. (ďalej aj len „zákon č. 461/2003 Z. z.“), ak bol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov a dovŕšil dôchodkový vek. Dôchodkový vek je 62 rokov veku poistenca, ak tento zákon neustanovuje inak. Navrhovateľka k XX.XX.XXXX nebola dôchodkovo poistená najmenej 15 rokov. Do uvedeného dňa získala 4 352 dní obdobia dôchodkového poistenia. Podľa rozhodnutia

Finančného riaditeľstva SR (predtým Colného riaditeľstva SR) č. 42171/2009-1462-2 zo dňa 23.11.2009 jej bol od 01.11.2009 priznaný výsluhový dôchodok podľa § 38 ods. 1, § 39 a § 68 ods. 2 písm. a) zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon č. 328/2002 Z. z.“). Celková doba výkonu služby je 28 rokov a 38 dní. Z uvedeného dôvodu pre nárok navrhovateľky na starobný dôchodok dobu služby v rozsahu 28 rokov a 38 dní odporca nehodnotil.

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu vyplýva, že právny zástupca navrhovateľky na pojednávaní trval na dôvodoch uvedených v opravnom prostriedku, poukázal na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu SR v obdobných veciach a na prelomový rozsudok sp. zn. 7So/138/2011. Mal za to, že odporca nesprávne právne posúdil vec, pretože navrhovateľka spĺňa podmienky pre priznanie starobného dôchodku. Dohovor č. 128 o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach, vyhlásený v Zbierke zákonov SR pod č. 416/1991 Zb. (ďalej aj len „Dohovor č. 128“) sa vzťahuje aj na tento prípad, v zmysle ktorého je možné navrhovateľke krátiť starobný dôchodok a nie nepriznať. Odporca na pojednávaní žiadal napadnuté rozhodnutie odporcu potvrdiť ako vecne správne, v podrobnostiach poukázal na písomné stanovisko v danej veci. Zdôraznil, že navrhovateľka nespĺnila podmienku doby dôchodkového poistenia 15 rokov, pretože je poberateľkou výsluhového dôchodku a podľa potvrdenia Finančného riaditeľstva SR jej zamestnanie bolo zaradené v III. pracovnej kategórii a preto sa na ňu nemôže vzťahovať § 274 zákona č. 461/2003 Z. z. Ďalej krajský súd uviedol, že navrhovateľka podľa § 65 zákona č. 461/2003 Z. z. splnila dôchodkový vek 59 rokov a 6 mesiacov dňa XX.XX.XXXX. Krajský súd mal tiež za preukázané, že rozhodnutím Finančného riaditeľstva SR zo dňa 23.11.2009 jej bol od 01.11.2009 priznaný výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z.; do nároku na výsluhový dôchodok jej bolo započítaných 28 rokov a 38 dní výkonu štátnej služby. Odporca v napadnutých rozhodnutiach toto obdobie služobného pomeru nezohľadnil do doby dôchodkového poistenia pre vznik nároku na starobný dôchodok z dôvodu, že nebolo zaradené do I. resp. II. pracovnej kategórie s poukazom na § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. Pri právnom posúdení danej veci krajský súd vychádzal z ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu SR v obdobných veciach, hlavne z rozsudku sp. zn. 7So/138/2011 zo dňa 15.08.2012, z ktorého vyplýva, že z pôsobnosti zákona č. 461/2003 Z. z. sú vylúčení príslušníci ozbrojených zborov a ozbrojených síl len za obdobia dôchodkového poistenia, v ktorých vykonávali službu v ozbrojených zboroch a ozbrojených silách, nie však za ostatné obdobia ich dôchodkového poistenia, resp. zabezpečenia (ak osobitné ustanovenia zákona neuvádzajú inak). Toto vylúčenie však nemôže mať za následok ich nižšie dôchodkové nároky, ako by vznikli poistencom všeobecného dôchodkového systému po zhodnotení rovnakej doby poistenia len vo všeobecnom systéme. Ustanovenie § 1 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. preto nebráni vzniku nároku na starobný dôchodok vo všeobecnom systéme dôchodkového poistenia aj príslušníkovi ozbrojeného zboru alebo ozbrojených síl, ktorý už dosiahol dôchodkový vek podľa § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., splnil podmienky nároku na niektorú z výsluhových dávok a získal k tomuto dňu akúkoľvek hodnotiteľnú dobu poistenia vo všeobecnom systéme dôchodkového poistenia (nie dobu poistenia, vyžadovanú u poistenca, ktorý bol poistený výlučne vo všeobecnom systéme). Za takýchto okolností potom priznanie výsluhového dôchodku podľa zákona č. 328/2002 Z. z. nevyklučuje, aby obdobie výkonu služby profesionálneho vojaka (policajta a vojaka prípravnej služby) nebolo považované za obdobie dôchodkového poistenia podľa zákona č. 461/2003 Z. z., ktoré je významné pre zistenie výšky dôchodku. Vylúčenie tohto obdobia sa vzťahuje len na prípady priznania invalidného výsluhového dôchodku, invalidného dôchodku alebo čiastočne invalidného dôchodku podľa § 40 až 45 a § 101 zákona č. 328/2002 Z. z. Krajský súd mal za preukázané, že odporca rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci a preto napadnuté rozhodnutia odporcu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zohľadnenie I. a II. pracovnej kategórie má význam pri posudzovaní dôchodkového veku poistenca. Na záver uviedol, že odporca v ďalšom konaní opätovne posúdi nárok navrhovateľky na starobný dôchodok v zmysle právneho názoru súdu a urobí výpočet starobného dôchodku podľa čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128.

Proti rozsudku krajského súdu podal odporca v zákonnej lehote odvolanie a žiadal, aby odvolací súd zmenil rozsudok krajského súdu a napadnuté rozhodnutia odporcu potvrdil ako vecne správne. Uviedol, že navrhovateľka žiadala priznať starobný dôchodok od XX.XX.XXXX. Rozhodnutím Finančného

riaditeľstva SR zo dňa 23.11.2009 jej bol od 01.11.2009 priznaný výsluhový dôchodok v sume 603,95 eur mesačne. Navrhovateľka v období od 01.10.1981 do 31.10.2009 vykonávala funkciu colníka. Zamestnanie - funkcia colníka podľa potvrdenia Finančného riaditeľstva SR nebola v predchádzajúcich obdobiach zaradená v rezortných zoznamoch v I. ani v II. pracovnej kategórii. Navrhovateľka teda nevykonávala zamestnanie ani dobu služby vo zvýhodnenej pracovnej kategórii. Podľa ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu SR nároky poistencov vyplývajúce zo zaradenia doby služby do I. alebo II. kategórie funkcií sa musia podľa § 274 zákona č. 461/2003 Z. z. zachovať na nárok a určenie sumy starobného dôchodku vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia, aj keď títo poistenci za dobu služby získali dávky v osobitnom systéme sociálneho zabezpečenia, pretože v sume výsluhového dôchodku neboli zohľadnené. Odporca zosúladi aplikačnú prax so zovšeobecneným názorom Najvyššieho súdu SR deklarovaným vo viacerých rozsudkoch (napr. rozsudok sp. zn. 7So/138/2011 zo dňa 15.08.2012), ktoré sa vzťahujú len na tých poistencov, ktorým sa podľa § 274 zákona č. 461/2003 Z. z. zachovávajú nároky vyplývajúce zo zaradenia doby služby do I. alebo II. kategórie funkcií a bol im priznaný príspevok za službu, výsluhový príspevok alebo výsluhový dôchodok. Odporca mal za to, že nakoľko navrhovateľka nevykonávala službu vo zvýhodnenej kategórii funkcií, nie sú u nej splnené podmienky na zníženie dôchodkového veku a preto nie je možné pri posudzovaní jej nároku na starobný dôchodok postupovať podľa zovšeobecneného právneho názoru Najvyššieho súdu SR. Ku dňu XX.XX.XXXX navrhovateľka získala 4 352 dní obdobia dôchodkového poistenia v civilnom zamestnaní, vo všeobecnom systéme. Na určenie sumy starobného dôchodku nie je možné doby výkonu služby hodnotiť ako obdobie dôchodkového poistenia a vymeriavacie základy dosiahnuté počas výkonu služby, nakoľko boli zhodnotené na nárok na výsluhový dôchodok v súlade s § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. Pretože navrhovateľka celkovo nezískala potrebnú dobu najmenej 15 rokov dôchodkového poistenia vo všeobecnom systéme na vznik nároku na starobný dôchodok, ale iba 11 rokov a 337 dní, bola jej žiadosť o starobný dôchodok zamietnutá.

Navrhovateľka vo vyjadrení k odvolaniu odporcu navrhla, aby odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok krajského súdu a zaviazal odporcu zaplatiť jej trovy právneho zastúpenia vo výške 87,50 eur. Uviedla, že ani jedna skutočnosť uvedená v odvolaní nie je spôsobilá vyvrátiť závery uvedené v napadnutom rozsudku krajského súdu. Na rozdiel od odporcu krajský súd rozlišuje medzi dobou dôchodkového poistenia a dôchodkovým vekom. Zaradenie do zvýhodnenej kategórie zabezpečovalo týmto výsluhovým dôchodcom skorší odchod do dôchodku, t.j. nevzťahoval sa na nich § 65 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. a ustanovenie § 274 zákona č. 461/2003 Z. z. im túto výhodu zachovalo. Aj s prihliadnutím na čl. 33 Dohovoru č. 128 nie je možné vyvodiť záver, že výsluhovým dôchodcom nezaradeným do týchto kategórií starobný dôchodok nepatrí, resp. že sa u nich doba dôchodkového poistenia posudzuje odlišne. Odporca neberie do úvahy fakt, že dňom dosiahnutia dôchodkového veku sa výsluhový dôchodok považuje za starobný dôchodok a neberie do úvahy ani to, že z celkovej doby dôchodkového poistenia bola navrhovateľke zhodnotená iba doba služobného pomeru. Ostatná doba, t.j. 4 352 dní jej nebola zhodnotená. Navrhovateľka bola aj počas tejto doby, počas ktorej nebola v služobnom pomere, dôchodkovo poistená u odporcu, lebo bola zamestnaná. Odporca nikdy nedal odpoveď na to, z čoho vyplýva, že doba dôchodkového poistenia u výsluhových dôchodcov zaradených do I. alebo II. kategórie sa posudzuje pri priznávaní starobných dôchodkov inak ako u navrhovateľky. Právna argumentácia odporcu a jeho poukaz na § 255 ods. 5 a § 60 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. len potvrdzuje, že ak sa citované ustanovenia týkajú všetkých výsluhových dôchodcov, tak ani výsluhovým dôchodcom zaradeným do I. alebo II. kategórie, by nemohli byť priznané starobné dôchodky, pretože nemajú splnenú dobu dôchodkového poistenia (§ 274 zákona č. 461/2003 Z. z. sa týka dôchodkového veku). Vzhľadom na to, že odporca priznáva starobné dôchodky výsluhovým dôchodcom, ktorí boli zaradení do I. alebo II. kategórie a rovnako postupuje u tých dôchodcov, ktorí boli poistení v inom systéme, napr. v zahraničí, nie je možné sa stotožniť s jeho záverom, že nepostupoval v prípade navrhovateľky inak, ako u iných poistencov v rovnakých, resp. obdobných prípadoch. U navrhovateľky vychádzal zo samotných dôb dôchodkového poistenia. Na záver navrhovateľka namietala, že odporca sa nikdy nevyjadril ani ku skutočnosti, že až do roku 2002 bola jeho poistencom.

Dňa 07.03.2017 bolo Najvyššiemu súdu SR doručené podanie navrhovateľky, v ktorom poukázala na rozsudky Najvyššieho súdu SR týkajúce sa rovnakých skutkových a právnych vecí (napr. sp. zn.

10So/59/2014 zo dňa 15.04.2015, sp. zn. 1So/127/2004 zo dňa 30.11.2015, sp. zn. 10So/18/2015 zo dňa 30.03.2016, sp. zn. 9So/187/2014 zo dňa 30.03.2016 a iné), ako aj na rozsudky krajských súdov vychádzajúce z ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu SR, proti ktorým sa odporca neodvolal.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj len „S.s.p.“). V zmysle § 492 ods. 2 S.s.p. odvolacie konanie podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolaniu odporcu nemožno vyhovieť.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti napadnutých rozhodnutí odporcu o zamietnutí žiadosti navrhovateľky o priznanie starobného dôchodku zo dňa 06.03.2014, ktorý žiadala priznať od XX.XX.XXXX.

Podľa § 1 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z., tento zákon sa nevzťahuje na príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Národného bezpečnostného úradu, Zboru väzenskej a justičnej stráže, Železničnej polície, Hasičského a záchranného zboru, Horskej záchranej služby, colníkov (ďalej len "policajt"), profesionálnych vojakov ozbrojených síl, vojakov mimoriadnej služby (ďalej len "profesionálny vojak"), ktorých sociálne zabezpečenie je upravené osobitným predpisom, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 65 ods. 1 a 2 zákona č. 461/2003 Z. z., poistenc má nárok na starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov a dovŕšil dôchodkový vek. Dôchodkový vek je 62 rokov veku poistenca, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 60 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z., obdobie dôchodkového poistenia je aj obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby, ak toto obdobie policajt a profesionálny vojak nezískali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu a nebol im priznaný invalidný výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu.

Podľa § 255 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby získané do 31. decembra 2003, ak toto obdobie policajt, profesionálny vojak a vojak prípravnej služby nezískali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu a nebol im priznaný invalidný výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu.

Z administratívneho spisu je zrejmé, že navrhovateľka bola od 01.10.1981 do 31.10.2009 v služobnom pomere príslušníka Finančnej správy SR a po ukončení služobného pomeru jej bol rozhodnutím Finančného riaditeľstva SR č. 42171/2009-1462-2 zo dňa 23.11.2009 podľa § 38 ods. 1 a § 39 zákona č. 328/2002 Z. z. od 01.11.2009 priznaný výsluhový dôchodok od 01.11.2009 v sume 603,95 eur mesačne. Nebolo sporné, že navrhovateľke bol priznaný výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z., teda, že obdobie výkonu služby získala v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok. Finančné riaditeľstvo SR oznámením odporcovi potvrdilo, že navrhovateľka nebola ako colníčka zaradená do I. ani do II. pracovnej kategórie (kategórie funkcií).

Zo žiadneho ustanovenia zákona č. 461/2003 Z. z. nevyplýva, že by sa poistencovi, ktorému bol priznaný výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu, nemali pre nárok na starobný dôchodok hodnotiť ostatné doby dôchodkového poistenia (doby tzv. civilného zamestnania).

Z právnych úprav týkajúcich sa sociálneho poistenia alebo zabezpečenia osobitných skupín poistencov jednoznačne vyplýva, že všeobecný systém sociálneho poistenia a osobitný systém sociálneho poistenia (zabezpečenia príslušníkov ozbrojených zborov) sú založené na základe hodnotenia dôb poistenia (zamestnania) pre dávky dôchodkového poistenia.

S prihliadnutím na judikatúru Najvyššieho súdu SR obsiahnutú napríklad v rozsudkoch sp. zn. 9So/136/2014 zo dňa 30.11.2016, sp. zn. 10So/18/2015 zo dňa 30.03.2016, sp. zn. 9So/187/2014 zo dňa 30.03.2016 a ďalšie odvolací súd nezistil žiaden relevantný dôvod, aby sa od nej odchyľil. Takýmto dôvodom by mohla byť napríklad zásadná zmena právneho prostredia, zistenie odlišného skutkového stavu alebo prijatie protichodného zjednocovacieho stanoviska.

Najvyšší súd SR v rozsudku sp. zn. 9So/136/2014 zo dňa 30.11.2016 konštatoval, že kým zákon č. 461/2003 Z. z. upravuje nároky poistencov zo všeobecného systému sociálneho poistenia a jeho cieľom je zabezpečiť, aby doby poistenia boli poistencovi riadne zohľadnené pre vznik nároku na dávky podmienené dosiahnutím veku alebo nepriaznivým zdravotným stavom, osobitné právne úpravy, používané v osobitnom systéme sociálneho poistenia, obsahujú len úpravu, ktorá zabezpečuje užší okruh dávok sociálneho zabezpečenia a zohľadňuje ako dobu poistenia iba dobu výkonu služby (prípadne náhradnú dobu výkonu služby). Osobitný systém poistenia (zákon č. 328/2002 Z. z.) neobsahuje úpravu starobných dôchodkov, sirotských a vdovských dôchodkov, ktoré by zohľadňovali dobu ich poistenia v celom rozsahu, a to aj v civilnom zamestnaní, ale obsahuje len úpravu výsluhových dôchodkov, sirotských výsluhových dôchodkov, vdovských výsluhových dôchodkov a invalidných výsluhových dôchodkov, ktoré sú založené len na hodnotení doby služby poistenca bez zohľadnenia kategórie funkcií a bez zohľadnenia dôb poistenia, ktorú poistenci získali vo všeobecnom systéme. Z uvedeného vyplýva, že poistenci osobitného systému sociálneho zabezpečenia sú vylúčení z pôsobnosti zákona č. 461/2003 Z. z. len v rozsahu, zodpovedajúcom dobe poistenia v osobitnom systéme (s výnimkou prípadov podľa § 60 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z., ktorým sa pre nárok na tieto dávky započítavajú doby služby v ozbrojených silách v celom rozsahu), ale nie v časti upravujúcej nárok na starobný, predčasný starobný, invalidný, sirotský, vdovský alebo vdovecký dôchodok.

V dôsledku súbežného uplatňovania týchto systémov tak nesprávnym a výlučne gramatickým výkladom zákona dochádza k diskriminácii poistencov osobitného systému, lebo odporca im niektoré doby poistenia nehodnotí vôbec, alebo im ich hodnotenie odsúva a aj mení podmienky alebo odníma výhody poskytované poistencom v osobitnom systéme sociálneho poistenia.

Postup, pri ktorom sa príslušníkom ozbrojených zborov v prípade vzniku nároku na výsluhovú dávku vo všeobecnom systéme nehodnotia všetky doby poistenia, však právna úprava, pri ktorej došlo k odčleneniu dôchodkového zabezpečenia príslušníkov ozbrojených zborov do osobitného systému, nemala za cieľ.

Nová právna úprava, obsiahnutá v zákone č. 461/2003 Z. z., nemala za cieľ vyžadovať od zamestnanca nadobudnutie dôb poistenia výlučne podľa ustanovení zákona č. 461/2003 Z. z., teda vo všeobecnom systéme tak, ako by bol poistenec poistený výlučne len za podmienok uvedených v tomto zákone, pričom tieto podmienky sú stanovené pre iné druhy zamestnaní a ako by v ostatnom období nebol poistený vôbec.

V záujme vysvetlenia správnej aplikácie zákona č. 461/2003 Z. z. aj v danej veci bolo potrebné skúmať pôsobnosť tohto zákona na tých poistencov, ktorí boli v určitom období poistení v inom, osobitnom dôchodkovom systéme na Slovensku. Nesprávnou aplikáciou zákona č. 461/2003 Z. z. dochádza k zhoršovaniu dôchodkového postavenia práve tých poistencov, ktorým v čase vzniku poistného vzťahu a počas jeho trvania právna úprava mala zabezpečovať komplexne výhodnejšie postavenie s prihliadnutím na náročné špecifiká ich služby.

Absolútne vylúčenie hodnotenia doby poistenia zo všeobecného systému u tých poistencov, ktorí získali dávky dôchodkového zabezpečenia v inom systéme sociálneho poistenia a nie v systéme všeobecnom,

má za následok horšie zaobchádzanie s nimi, ako s poistencami, ktorí sú poistení v zahraničných systémoch sociálneho poistenia a u ktorých poisťovňa vôbec nepochybuje o spôsobe výpočtu ich dôchodkových dávok spôsobom krátenia, ktorý zabezpečuje primerané poistné plnenie za obdobia, v ktorých boli poistení na Slovensku po zohľadnení dôb poistenia v iných systémoch. Postupom odporcu sa napríklad pri dosiahnutí dôchodkového veku a započítaní dôb poistenia, získaných len vo všeobecnom systéme, vymeriava poistencom dôchodok vo výške, ako by celkovo boli poistení len po krátky čas. Pre poistencov, ktorí získali časť poistenia v oboch systémoch, je takýto postup nad akúkoľvek pochybnosť nevýhodnejší, ako keby sa im pre vznik nároku hodnotila celá doba poistenia iba vo všeobecnom systéme.

Podľa čl. 39 Ústavy Slovenskej republiky, občania majú právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe. Primeraným je také hmotné zabezpečenie, ktoré zodpovedá celej dĺžke poistenia bez ohľadu na to, či poistenie bolo získané v osobitnom systéme sociálneho zabezpečenia (ktorý sa vyčlenil zo všeobecného systému dôchodkového poistenia) alebo iba vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia.

Podľa čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128, ak má alebo ak by mala inak chránená osoba nárok na dávku ustanovenú v tomto Dohovore a ak dostáva inú peňažnú dávku sociálneho zabezpečenia za tú istú sociálnu udalosť, s výnimkou rodinných prídavkov, môžu sa dávky podľa tohto Dohovoru krátiť alebo zastaviť za určených podmienok a v určenom rozsahu za podmienky, že časť dávok, ktorá sa kráti alebo je zastavená, nepresahuje druhú dávku.

Odvolačný súd zastáva názor, že aj vtedy, ak by navrhovateľka nespĺnila podmienku získania viac ako 15 rokov poistenia len vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia, ale získala by túto potrebnú dobu po zhodnotení dôb zamestnania v osobitnom systéme sociálneho poistenia, má odporca povinnosť vykonať výpočet dôchodku s prihliadnutím na dobu poistenia v osobitnom poistnom systéme a dôchodok priznať navrhovateľke vo výške zodpovedajúcej rozsahu poistenia vo všeobecnom systéme.

Správne by preto odporca mal pri rozhodovaní o nárokoch poistencov, ktorým bola priznaná niektorá z dávok výsluhového zabezpečenia poistencov osobitného systému, najprv vypočítať teoretickú výšku dôchodku, ktorá by im patrila vtedy, ak by všetky doby poistenia získali vo všeobecnom systéme. Keďže výsluhový dôchodok má po dovŕšení dôchodkového veku pre vznik nároku na starobný dôchodok zo všeobecného systému dôchodkového zabezpečenia (poistenia) charakter dávky v starobe, odporca, vzhľadom na absenciu zákonnej úpravy súladnej s čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128, má postupovať v súlade s článkom 33 Dohovoru č. 128. Starobný dôchodok navrhovateľky môže krátiť, a to primerane k počtu skončených rokov doby trvania jej služby rozhodujúcich pre výšku výsluhového dôchodku podľa § 39 zákona č. 328/2002 Z. z. Iný postup by bol v priamom rozpore so zámerom zákonodarcu zabezpečiť vojakom a policajtom vyššiu úroveň ich zabezpečenia v starobe za dobu výkonu ich služby (zákon č. 328/2002 Z. z.).

Pri určení výšky starobného dôchodku zo všeobecného systému sociálneho zabezpečenia (poistenia) je potrebné do doby dôchodkového poistenia započítať aj doby, ktoré boli zhodnotené na účely výsluhového dôchodku a v nich dosiahnuté hrubé zárobky a to bez ohľadu na skutočnosť, v akom rozsahu a v akej kategórii funkcií bola doba výkonu služby hodnotená. Až po takom stanovení výšky starobného dôchodku možno sumu starobného dôchodku krátiť v pomernej časti, zodpovedajúcej zhodnotenej dobe služby, najviac však o sumu výsluhového dôchodku.

Záver odporcu, že postup v súlade s čl. 33 Dohovoru č. 128 sa vzťahuje len na tie situácie, keď poistenc získa dobu služby v I. alebo II. kategórii funkcií v potrebnom rozsahu pre zachovanie nároku na zníženie dôchodkového veku nie je správny a nevyplyva ani z doterajšej judikatúry najvyššieho súdu.

Odlíšnym postupom odporcu by sa doby poistenia poistenca vo všeobecnom systéme stratili a neboli by

v žiadnom zo systémov zohľadnené, čo nezodpovedá ani zámeru zákona. Inak odporca núti poistencov poistených aj v osobitnom poistnom systéme, aby vykonávali zamestnanie po splnení podmienok pre vznik nároku na starobný dôchodok, čo nie je prípustné. Osobitný systém sociálneho zabezpečenia policajtov a vojakov totiž neposkytuje poistencom osobitného systému také starobné, predčasné starobné, invalidné, sirotské, vdovské a vdovecké dôchodky, ktoré by zohľadnili celú dobu poistenia poistenca.

Odvolačí súd dospel k záveru, že odporca mal pri posudzovaní nároku navrhovateľky na starobný dôchodok zohľadniť aj obdobie výkonu štátnej služby, t.j. 28 rokov a 38 dní aj napriek tomu, že navrhovateľka nebola zaradená v I. alebo II. pracovnej kategórii. Vzhľadom na skutočnosť, že navrhovateľke bol od 01.11.2009 priznaný výsluhový dôchodok, ktorý po dovŕšení dôchodkového veku pre vznik nároku na starobný dôchodok zo všeobecného systému dôchodkového zabezpečenia (poistenia) má charakter dávky v starobe, v súlade s článkom 33 Dohovoru č. 128 starobný dôchodok navrhovateľky možno iba krátiť, a to primerane k počtu skončených rokov doby trvania jej služby ako colníčky, rozhodujúcich pre výšku výsluhového dôchodku podľa § 39 zákona č. 328/2002 Z. z.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil podľa § 250ja ods. 3 v spojení s § 219 ods. 1, 2 O.s.p. ako vecne správny.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v súlade s § 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 a § 250k ods. 1 O.s.p. vzhľadom na úspech navrhovateľky v odvolacom konaní. Navrhovateľke priznal náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 87,50 eur, a to za jeden úkon právnej služby - písomné vyjadrenie navrhovateľky k odvolaniu odporcu vo výške 64,53 eur a režijný paušál podľa § 11 ods. 4, § 13a ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. vo výške 8,39 eur plus 20% DPH (§ 18 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z.). Priznanú náhradu je odporca povinný zaplatiť právnomu zástupcovi navrhovateľky podľa § 149 ods. 1 v spojení s § 160 ods. 1 O.s.p. do 30 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.